

עין משפט ונר מצוה

לו א מיי פ"ג מהלכות מעשר הלכה יד סגמ עשין קלה:
ל ב ג מיי שם הלכה טו:
לח ד [מיי] פ"ה מהל' דעיות הלכה ב:]

→

גליון הש"ס

גמ' שמבחיטין פמליא של מעלה. עיין משנות הריב"ש פ' כג:

→

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומי מחייבא וכו' לא גזיר הסי"ד ואח"כ מ"ה ודחתו: (ב) ד"ה היינו וכו' דאי משום וכו' להחיותו ממש:

→

מוסף רש"י

ורחי ויקם על רגליו. אומן הנקבר גניא השקר היה, הוא הניחא חשב השני את עינו לאכול ולשמות בנית אל ונעטט ערדו על ידו וסמיתו הארץ, וכאמת לאמר ימים קצוריו אלל אלישע ולא חוכשר אלל התקום שיקבר אלל והסיחיו (סנהדרין יז, טז). כשפים. נטריקון חכם פמליא של מעלה. שגל מי שגזר לחיות ממיתין (סנהדרין יז, טז). נוקף. לשון חטטה ומכה (סוטה יח, טז).

→

שיטה מקובצת

א) ומי מחייבא. גיב' ומי מחייב: ב) מסרהיבנא דבמילתא. גיב' גי"א מסרהיבנא במילתא דמצוה כי הדרנא כר':

→

רבינו גרשום

נקרינוהו ולא אכל כלומר שביכורם מן הצורות ומן הפסולת ועדיין לא אכל (בחשינה). [נחבטינה] שכבודם בכבוד: לזרע לזרוע בשרה וכו' נטריקן וכו' דמדיא וכן הכי בבהמה והא איתמר עלה לא שנו כו'. והא תניא הלוקח וכו' כלומר ביחזותא: קא אזי וכו'. ר' נפק לאפיה דרבי פינחס שהלך לפדיון וכו' צהבו פניו של רבי כלומר שמח. אמר ליה כמדומה אתה כו' כלומר להם שמחת כל כך: כי כמו שער בנפשו כו' להם שמחת נעמן געמן שהיא שקולה כמת שנאמר ”אל נא תהי כמת אמר ר' יהושע בן לוי למה נקרא שמן ימים שאימתם מוטלת על הבריות ”דאמר ר' חנינא מימי לא שאלני אדם על מכת פרדה לבנה וחיה והא קחזינא דחיי אימא וחיות והא קחזינא דמיתסי דחיוורן ריש כרעייהו קא אמרינן ”אין עוד מלבדו אמר רבי חנינא ואפילו כשפים ההיא איתתא דהות קא מהדרא למישקל עפרא מתותיה כרעיה דרבי חנינא אמר לה שקולי לא מסתייעא מילתיך אין עוד מלבדו כתיב ”והאמר ר' יוחנן למה נקרא שמן כשפים ”שמבחיטין פמליא של מעלה שאני ר' חנינא דנפישא זכותיה ואמר ר' חנינא אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא א"כ מכריזין עליו מלמעלה שנאמר ”מה' מצעדי גבר כוננו ” ואדם מה יבין דרכו א"ר אלעזר דם ניקוף מרצה כדם עולה אמר רבא בגודל ימין ובניקוף שני והוא דקאזיל לדבר מצוה אמרו עליו על ר' פנחס בן יאיר ”מימיו לא בצע על פרוסה שאינה שלו ומיום שעמד על דעתו לא נהנה מסעודת אביו:

וועדיין הן יכולין לילך: **מנפש**. מפאזיר וחזרו בשבועות (דף ל:). ”מנפש גרסינן צדי"ת ולא צדי"ף: **גבה טורא ביניוהו**. והבדילין: **בחיותן**. של צדיקים כך נותן הקדוש צדון הוא לכו על תאומם שלא להעביר דעתם שגרס הדבר שנכנס צפתח הפרדות שיפרוש ולא יעבור על דעתו הראשונה שאין דרכו לסעוד משל אחרים כדלקמן: **על אחס כמה וכמה**. שהרי צמיתתן גדולים יותר מצחייתן כדלמנר רבי חמא: **קוברים איש**. רשע היה ולא ניתן להיקבר אלל צדיקים: **ויגע האיש צעזאמות אלישע ויחי**. ואילו בחייו כשרצה להחיות בן השונמית הוצרך לשום פיו על פיו ועיניו על עיניו ולצקש רחמים: **והלמא לקיומי צרכסא דלחיהו**. דלא סגי שלא תתקיים דכתיב צדיקים (איוב כב) ותגור אומר ויקס לך ולאו משום אלישע הוה: **פי שנים**. אלהיו החיה בן הזרפית ואלישע בן השונמית וצריך להחיות עוד אחר: **אי הכי**. דליקיומי צרכתא דלחיהו: **היינו דפניא**. צממיה. ” ואי משום צרכתא דלחיהו היה צריך להחיות ממש כמו שעשה אותו שהחיה אלהיו אלל לאו ש"מ משום אלישע הוה ולא הוה צריך לאלישע אלל לסלקו מאכלו והסיחיו עד שנסתלק משם: **אל נא סהי כמה**. צזרעת מרים כתיב: **למה נקרא שמם**. דכודנייתא ימים דכתיב (צרכאש לו) אשר מנא את הימים: **לא שאלני**. רבי חנינא רופא היה ומהכא מייתי לה צמסכת יומא צהזיאלו לו: **וחיס**. משמע שמת המוכה: **וחייס**. לשון נקבה ואמכה קאי שאין המכה מתרפאת: **אין עוד מלבדו**. משום רבי חנינא נקט לה: **אפילו כשפים**. אינן מלכדו כלומר שלא מדעתו שאס אין גזירה מלפניו אין מריעין לו לצדם: **מהדרא**. מחזרת וטורחת שלא יבין: **למשקל עפרא**. ולעשות לו כשפים להמיתו: **כשפים**. נטריקון מכחישים פמליא של מעלה שלא גזרו על אדם זה למות והוא מת על ידי כשפים: **נוקף**. נוגף איסופי"ר צלע"ז: **מכריזין**. גזרו עליו: **מרצה**. מכפר: **גודל ימין**. מפני שהוא נוגף צכת ומנטער הרבה: **וצניקוף שני**. קודם שנתרפא הראשון: **צלע**. צרכת המוילא שלא רצה לאכול כית משל אחרים: **ליבין**

אחת כבר ניקף ריש לו מכה וניקף בו בפעם

ז:

הא אתמר ע"ה אמר רבי יוחנן בו'. צמסכת שקלים (פ"ה ה"א) וצמסכת דמאי צירושלמי^[1] וצבראשית צבה (פ' ס') לא משני מידי אלל השיב להם דמחמרא אנפשה: **ר'יש** שיש לו ואינו רוצה. ואפ"ה איקרו קדושים שמומן את חבירו לאכול אללו מפני הצושת: **מסרהיבנא**. ממנהר אני כדמתרגמינן וימנהרו

לשפוך דם (משלי ה) ויסרהביון:

גדול'ים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם בו'. פירש צקונטרס דדריש ממה שהחיה צנגיעה צעלמא דכתיב ויגע ויחי וקסה דל"כ מאי פריך ודילמא לקיומי צרכתא דלחיהו מ"מ היה גדול צמה שערט להחיותו בחייו יותר מצמותו ונראה דנפקא ליה ממה צצחי' הצדיקים נוגעים צסם כמה רשעים ויוצצים אללס וסס לא היה לו רשות להטעב צאלו:

והא

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

חצטניהו. צנפה חצטניהו לנקותם ווינר"א צלע"ז. וליכא למימר לשון דישה דמעיקרא היו עומדים בקליפתן דלס כן אמאי לא אלכלה מעיקרא הרי לא נחמיצבו צמעשר עד שיצמחרמו צכרי דכתיב ראשית דגנך [דצריס ית] ותנן צהדיא (פאה פ"א מ"ו) מאכליל לצמהה לחיה ולעופות עד אשר ימרח דכל אכילת צמהה חשיב

אכילת עראי: **נקרינהו**. צידים מן האצנים והפסולת: **ומי מיחיציבא**. מאכלל צמהה הנלקח מעם הארץ כלום גזרו עליו משום דמאי ואע"פ שאילו ודאי לא עישרו היה מחייב לעשר על ספק מיהא לא ”(א) גזר דתנן הלוקח מעם הארץ פירות מן השוק לזרע ולצמהה אע"פ שהזרע ומאכלל צמהה צכלל שאר מצואהס הן וחיציצין צמעשרות לא גזרו עליהם משום דמאי דמסתמא רוצ עמי הארץ מעשרין הן ולא חסמירו חכמים על הדמאי כל כך: **לא לעצוד**. [והסגין: והסגיןא. צניחותא. והנך שעורים לאדם לקחוס מתחלה: **שמע רבי**. דהוה קסתי ר' פינחס: **רצונך פעור אלל**. יהי רצונך לסעוד אללי: **לכבו פניו**. שמה מפני שלא היה ר' פינחס רגיל ליהנות משל אחרים כדלקמן: **אמר ליה**. רבי פינחס וכי צבור היית שמודר הנאה מישראל אני: **ישראל קדושים** הם. ורצויין ליהנות מהם: **אלל יס רוצה**. לההנות אחרים משלו ואין יכולת צידו וממנו איני רוצה ליהנות שלא אכביד עליו: **ויש שיש**. יכולת צידו ואינו רוצה לההנות אחרים ואע"פ שאומר צא וסעוד אין לכו חפץ ואינו נהנה ממנו משום דכתיב אל תלחם לחם רע עין אל תלחם. אל תסעוד. לחם לשון סעודה דכתיב (שמואל א ב) לא צא אל הלחם וכתיב (דניאל ה) צלשאצר מלכא עבד לחם רצ: **כמו שער**. כאילו אתה פותח שער צצנטו. וי"א לשון מרידות כמו (ירמיה טט) כתאניס השוערים: **מסרהיציבנא**. לשון צהלה ומהירות כלומר צריך למהר ולילך לדבר מלואו ואין פנאי לסעוד: **כודנייתא**. פרדות ושל רבי היי: **מלאך המום**. שמכה וסוצ אין המכה חיה כדלקמן: **ולפני עור וגו'**. דכי היכי דלסגיין לך לסקין לאחריני. והא ליכא למימר דמזנן להו לעוצדי כוכבים דתנן אין מוכרין להם צמהה גסה (ע"ז דף יד:). **מפקרנא להו**. אשלחם ציערות דעלמא להפקר: **מפסא היזיקא**. דמתוך שלא יהיו נשמרות ירצו מזיקהן: **עקרנא**. שלא יוכלו לצעט וצל תשחית ליכא סיהו ראויות לדישה: **עקרנא**. מנשר פרסותיהן

והבדילין: **גבה טורא ביניוהו**. והבדילין: **בחיותן**. של צדיקים כך נותן הקדוש צדון הוא לכו על תאומם שלא להעביר דעתם שגרס הדבר שנכנס צפתח הפרדות שיפרוש ולא יעבור על דעתו הראשונה שאין דרכו לסעוד משל אחרים כדלקמן: **על אחס כמה וכמה**. שהרי צמיתתן גדולים יותר מצחייתן כדלמנר רבי חמא: **קוברים איש**. רשע היה ולא ניתן להיקבר אלל צדיקים: **ויגע האיש צעזאמות אלישע ויחי**. ואילו בחייו כשרצה להחיות בן השונמית הוצרך לשום פיו על פיו ועיניו על עיניו ולצקש רחמים: **והלמא לקיומי צרכסא דלחיהו**. דלא סגי שלא תתקיים דכתיב צדיקים (איוב כב) ותגור אומר ויקס לך ולאו משום אלישע הוה: **פי שנים**. אלהיו החיה בן הזרפית ואלישע בן השונמית וצריך להחיות עוד אחר: **אי הכי**. דליקיומי צרכתא דלחיהו: **היינו דפניא**. צממיה. ” ואי משום צרכתא דלחיהו היה צריך להחיות ממש כמו שעשה אותו שהחיה אלהיו אלל לאו ש"מ משום אלישע הוה ולא הוה צריך לאלישע אלל לסלקו מאכלו והסיחיו עד שנסתלק משם: **אל נא סהי כמה**. צזרעת מרים כתיב: **למה נקרא שמם**. דכודנייתא ימים דכתיב (צרכאש לו) אשר מנא את הימים: **לא שאלני**. רבי חנינא רופא היה ומהכא מייתי לה צמסכת יומא צהזיאלו לו: **וחיס**. משמע שמת המוכה: **וחייס**. לשון נקבה ואמכה קאי שאין המכה מתרפאת: **אין עוד מלבדו**. משום רבי חנינא נקט לה: **אפילו כשפים**. אינן מלכדו כלומר שלא מדעתו שאס אין גזירה מלפניו אין מריעין לו לצדם: **מהדרא**. מחזרת וטורחת שלא יבין: **למשקל עפרא**. ולעשות לו כשפים להמיתו: **כשפים**. נטריקון מכחישים פמליא של מעלה שלא גזרו על אדם זה למות והוא מת על ידי כשפים: **נוקף**. נוגף איסופי"ר צלע"ז: **מכריזין**. גזרו עליו: **מרצה**. מכפר: **גודל ימין**. מפני שהוא נוגף צכת ומנטער הרבה: **וצניקוף שני**. קודם שנתרפא הראשון: **צלע**. צרכת המוילא שלא רצה לאכול כית משל אחרים:

ליבין

אחת כבר ניקף ריש לו מכה וניקף בו בפעם

מסורת הש"ס

א) דמאי פ"א מ"ה,
ב) סנהדרין מז, וע"ש,
ג) יומא מט, ד) סנהדרין סו:,
ה) [היינו ע"פ גי' הערוך] וערך כשה, וראה דק"ס צנעות ל:, א) [פ"א ה"ג],

→

תורה אור השלם

1. אל תלחם את לחם רע עין ואל תתאזיו למטעמיהו: משלי כג ו לא תקלל חרש ולפני עור לא תתן מכשל וְרָאָתָא פּאָלדוּךְ אִנּוּ יְיָ ויקרא יט יד
3. כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה להפשיה לא תשחית את עצה לגדח עליו ורצון פי מפניו האכל ואחא לא תברת בי וְאָדָם עץ השדה לבא מִמֶּנּוּ בַמִּצּוֹר: דברים כ יט
4. וְיָהּיָהּ הֵם קְבָרִים אִישׁ וְהָיָה רָאָו אֶת הַגִּדּוּד וְיִשְׁלִיכוּ אֶת הָאִישׁ בַּקֶּבֶר אֱלִישֶׁע וַחֲלָךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ בַּעֲצָמוֹת אֱלִישֶׁע וַיְהִי וַיָּקָם עַל רַגְלָיו:
מלכים ב יג כא
5. וְיָהּיָהּ בַּקֶּבֶר וְאֶקְוֶהוּ אֲמַר אֶל אֱלִישֶׁע שָׁאֵל מֶה אֲעֲשֶׂה לָךְ בְּטָרִם אֶלְקָח מִעֲנָךְ וְיֹאמַר אֱלִישֶׁע וְהָיָ אָנָּה כִּי שָׁנִים בְּרִדּוּךְ אֵלַי:
מלכים ב ב ט
6. אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

מלכים ב ב ט
אָנָּה אֶל תְּהִי כַּמֵּת אִישׁר בִּצְאוֹתוֹ מִדְּרָגָם אֲמַו וְאֶבֶל חֲצִי בָשָׂרוֹ:
מדרבי יב יב
7. אֶתָּה הָרָאָת לָדַעַת כִּי אֶתְּרָא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מַלְבָּד: דברים יד לה
8. מִן מִצְעָדִי גָבַר כּוֹנֵנוּ וַדְרָבּוּ וַחֲפִיץ:
תהלים לו כג
9. מִן מִצְעָדִי גָבַר וְאָדָם מִה יָבִין וַדְרָבּוּ:
משלי כ כד

ווינר"א [וני"ר]. לכבוד. אישופי"ר [אצופי"ר]. להכות, לדפוק.

→

רבינו גרשום (המשך)

ועמד מקברו ולאחר שעמד מקברו ונסתלק משם מיד נפל ומת דכתיב ולביתו לא הלך ואי כדקא אמרת משום ברכתא דאליהו היה הולך לביתו ויהי כשאר בני אדם אלא ודאי לא חי אלא כדי שיסתלק מעל אלישע: אי הכי היינו דכתי' על רגליו עמד ולביתו לא הלך אלא במאי בו התקיים ברכתא דאליהו. שריפא לא מיתסי: דחיוורן ריש כרעיהו קא אמרינן. כלומר דהוי עצמה שחורה וריש כרעיהו חיוורן. (אין עוד שמבחיטין) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה. לשון ניקוף כשכבה אדם וגילו באבן ורוצא ממנו דם זהו ניקוף: בגודל ימין ובניקוף שני כלומר דברגל של ימין שסע אדם ביותר מן שמאל וכשמכה אדם בגילו באבן דברגלו ומנקפם ביותר ובניקוף שני בפעם

^[1] נראה דל"ל דומה צעניו כי האוכל בלחמו כמו שיש לו שער בנפשו ושער לשון מרורים כמו כתאניס השוערים כלומר שחושב שזאלס וכו'.